

حکومهتی ههریم بۆ ریگه له نیشتهجی بوونی عه‌رب ناگریت له ههریمدا ... به‌ناز کوردستانی

له‌دوای شه‌ری جه‌نگی جیهانی دووهم و رووخانی هیتلهر، جوله‌که‌کان له‌ژیر سته‌م و زۆرداری هیتلهردا رزگاربان بوو ههرچه‌نده به‌زه‌ره‌ریکی زۆره‌وه که‌ئه‌ویش نزیکه‌ی پینچ ملیۆن جوله‌که‌ کران به‌سابون، بۆیه‌ دوای خۆ کۆکردنه‌وه‌یان که‌گه‌وره‌ترین سه‌رمایه‌ی جیهانیان له‌ژیر ده‌ستا بوو، بریارباندا که‌ده‌وله‌تی جوله‌که‌ له‌ فه‌له‌ستین دابمه‌زینن، بۆ ئهم مه‌به‌سته‌ش داراییه‌کی زۆریان خسته‌ به‌رده‌ست جوله‌که‌کان و پێیان راگه‌یاندن که‌مال و سه‌روه‌ت و سامانیان بفرۆشن و به‌ره‌و ناو خاکی فه‌له‌ستین برۆن، گه‌وره‌ترین سیاسه‌تیشیان ئه‌وه‌ بوو که‌خانوو مال و سه‌روه‌ت و سامانی فه‌له‌ستینه‌کان به‌نرخیکی خه‌یالی بکپنه‌وه‌و بیکه‌ن به‌مولکی خۆیان، به‌تایبه‌تیش سیاسه‌تی نیشته‌جی بوونیان گرت به‌ر له‌و ولاته‌دا، ههر خانوویه‌ک خۆی نرخی چه‌ند بوو دوو ئه‌وه‌نده زیاتریان دها به‌خواه‌نه‌ فه‌له‌ستینه‌که‌ی و لێیان ده‌کریه‌وه‌، به‌م سیاسه‌ته‌ گه‌وره‌ترین گورزیان له‌فه‌له‌ستینه‌کاندا به‌شیکی زۆری ئه‌و ولاته‌ به‌ر ئهم سیاسه‌ته‌ که‌وت و بووه‌ مولکی جوله‌که‌کان، تاتوانیان سه‌ر ژمی‌ری دانیش‌توانه‌که‌یان زیاد بکه‌ن و رۆژ به‌رۆژ شوینه‌ نیشته‌جی‌کان مال به‌مال و گه‌ره‌ک به‌گه‌ره‌ک و شار به‌شار ده‌بووه‌ مولکی جوله‌که‌کان، تاگه‌یشته‌ ئه‌و بریاره‌ی خاوه‌ن ئیراده‌و دانیش‌توان و مولکیکی زۆرن کاتی ئه‌وه‌یان هاتوو ده‌وله‌تی جوله‌که‌ رابگه‌یه‌نن، ئهم میژوووه‌ زۆر نزیکه‌ هیشتا بیرمان نه‌چۆته‌وه‌ که‌چۆن مال له‌ جوله‌که‌کانی سلیمانی هه‌موو خانوو مالیان هه‌رزان فرۆش ده‌کردو به‌ره‌و فه‌له‌ستین کۆچیان ده‌کرد و تانیستاش زۆربه‌مان خزم و که‌س و کارمان له‌وئ هه‌یه‌، ئاگاداری هه‌والی یه‌کترین زۆربه‌شیان به‌ بن جوو ناوزه‌ند ده‌کریین.

ئه‌گه‌ر هه‌له‌ نه‌بم و ئه‌مه‌ ته‌نها به‌روانینی من نا به‌لکو به‌رای زۆربه‌ی هاوڵاتیان، خه‌ریکه‌ میژوو خۆی دووباره‌ ده‌کاته‌وه‌، به‌لام ئه‌مجاره‌ به‌ره‌نگ و شیوه‌یه‌کی جیاواز تر و له‌نیوان دوو نه‌ته‌وه‌و دوو زمانی جیاواز یه‌ک ئایندا، که‌ئه‌ویش هاتنی عه‌ربه‌کانی ناوه‌راست و خوارووی عیراقه‌ بۆناو هه‌ریمی کوردستان، که‌ره‌نگه‌ ئهم عه‌ربه‌بانه‌ بیانه‌ویت هه‌مان سیاسه‌تی جوله‌که‌ دووباره‌ بکه‌نه‌وه‌ له‌کوردستاندا، ئه‌وه‌تا رۆژ نییه‌ به‌کۆمه‌ل خیزانی عه‌رب خۆیان نه‌که‌ن به‌شاره‌ کوردیه‌کاندا، ئه‌مه‌ ئه‌گه‌ر ته‌نها به‌مه‌به‌ستی گه‌شت و گوزار بی‌ت، شتیکی باشه‌و لاریمان لێی نییه‌، چونکه‌ له‌لایه‌که‌وه‌ ئابوری ولات به‌رز ده‌کاته‌وه‌ له‌لایه‌کی تریشه‌وه‌ سه‌ردانی که‌سانی بیگانه‌ بۆ شاره‌ کوردیه‌کان سو‌دی هه‌یه‌ نه‌ک زیان، به‌لام نادرسته‌یه‌که‌ی له‌وه‌دایه‌، که‌ئهم خیزانه‌ عه‌ربه‌بانه‌ له‌گه‌ل ده‌گه‌نه‌ شاره‌ کوردیه‌کان، یه‌کسه‌ر خانوو به‌کری ده‌گرن و یاخود ده‌یکرن و له‌سه‌ر خۆیان یاخود ئه‌گه‌ر نه‌کری‌ت که‌سیکی کورد ده‌دۆزنه‌وه‌ وه‌ک شه‌ریکی خۆیان و له‌سه‌ری تاپۆ ده‌که‌ن، زۆر ئازادانه‌ له‌شاره‌کاندا ژیا‌نی خۆیان به‌ری ده‌که‌ن به‌بێ ئه‌وه‌ی هیچ لێپرسینه‌وه‌یه‌کیان له‌گه‌لدا بکری‌ت له‌لایه‌ن ده‌زگا ئه‌منه‌یه‌کانی کوردستانه‌وه‌، به‌بێ مۆله‌ت دین و مولک و مالت لێ ده‌کپن و پارویه‌کی زۆرتر دهن به‌خانوو بۆئه‌وه‌ی خاوه‌نه‌کانیان ئیغرا بکه‌ن، زۆربه‌شیان کۆمپانیای سه‌روه‌ته‌کانیان هی‌ناوه‌ له‌کوردستاندا کاسبی پێوه‌ ده‌که‌ن، بازاری کۆمپانیای ده‌زگا‌کانی خۆمان به‌ره‌و لاوازی ده‌به‌ن.

ده‌کری‌ت خراپی ئهم بواره‌ له‌چه‌ند روویه‌که‌وه‌ روون بکه‌ینه‌وه‌ که‌بریتین له‌مانه‌ی خواره‌وه‌:

- له‌رووی سیاسیه‌وه‌: ئی‌مه‌ وه‌ک و نه‌ته‌وه‌ی کورد تا‌کو ئیستا له‌شه‌ری ئه‌وه‌داین که‌کورد بوونی شاری که‌رکوک یه‌ک لای بکه‌ینه‌وه‌ و له‌عه‌ره‌بی هاورده‌ پاکی بکه‌ینه‌وه‌ بیگێرینه‌وه‌ ژیر ده‌سه‌لاتی حکومه‌تی هه‌ریم و جاریکی تر به‌رگی کوردانه‌ی له‌به‌ر بکه‌ینه‌وه‌، که‌چی به‌داخه‌وه‌ نه‌ک که‌رکوکمان پێ نا‌کری‌ته‌وه‌ به‌کورد، خه‌ریکه‌ شاره‌کانی تری وه‌ک سلیمانی و هه‌ولێرو ده‌وکیش له‌ده‌ست ده‌دین، که‌ئهمه‌ گه‌وره‌ترین خه‌ته‌ره‌ که‌رووبه‌رووی حکومه‌تی هه‌ریم ده‌بی‌ته‌وه‌، که‌چی ده‌سه‌لاتدارانی حکومه‌ت زۆر

بهکاتی ناوهندی ئه‌وروپا 30-8-2006 19:00

بێخه‌مانه و بێ به‌نامه‌و پلانا‌نه ده‌روانه ئه‌م کێشه‌یه‌و، به‌لکو خۆیان ده‌رگایان بۆ کردونه‌ته‌وه، به‌بیانوی ئه‌وه‌ی کوردستان به‌شیکه‌ له‌عیراق و هه‌موو ها‌ولاتی‌هه‌کیش ئازاده‌ له‌هه‌ر شاریکی عیرا‌قدا نی‌شته‌ جێ بێت، ئه‌مه‌ش گه‌وره‌ترین هه‌له‌ی می‌ژوو‌بیه‌وه، بۆیه‌ پێ‌ویسته‌ له‌سه‌ر لی‌په‌رس‌روانی حکومه‌تی هه‌رێم که‌به‌خه‌م ئه‌م کێشه‌یه‌وه‌ بێن و ئاو‌ریکی جدی له‌هاتنی ئه‌و عه‌ره‌بانه‌ بده‌نه‌وه‌و نه‌هێلن به‌بێ مۆله‌تی ئاسایشی هه‌رێم بێنه‌ ناو کوردستانه‌وه‌، هه‌روه‌ها‌ بریارێک له‌سه‌روکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانه‌وه‌ ده‌ریچیت، که‌ هه‌یج عه‌ره‌بێک بۆی نه‌بیت خانوو مۆلک له‌کوردستان بکری‌ت و له‌سه‌ر خۆی تا‌پۆی بکات. چونکه‌ زیاد بوونی رێژه‌ی ئه‌وان واته‌ ده‌ست وه‌ردانیان له‌سیاسه‌ت و با‌ری رامیاری کوردستان و پاش چه‌ند سا‌لیک بۆیان ده‌بیت که‌خۆشیان کان‌دید بکه‌ن بۆ حکومه‌ت و په‌رله‌مان و به‌ته‌وا‌وه‌تی ده‌ست به‌سه‌ر سیاسه‌تی کوردستاندا بگرن و جیگه‌ به‌حزبه‌ کوردستانیه‌کان لی‌ژ بکه‌ن، بۆیه‌ ده‌یلمه‌وه‌ ئه‌گه‌ر کاری ده‌ست و بردی بۆ نه‌کری‌ت ئه‌وا حکومه‌ت خۆی به‌رپرس ده‌بیت له‌ئه‌نجامی دا‌هاتوو.

- له‌رووی نی‌شته‌جێبوونه‌وه‌: تا‌هه‌نوکه‌ هه‌ر سێ شاره‌ کوردیه‌که‌ به‌ده‌ست کێشه‌ی نه‌بوونی شوینی نی‌شته‌جێ بوونه‌وه‌ ده‌نالینیت و رۆژ به‌رۆژ نرخ‌ی خانوو کرێ خانوو له‌زیاد بووندا‌یه، ئیستا که‌هاتنی ئه‌و عه‌ره‌بانه‌ زیاد‌ی کردوو کێشه‌که‌ ئه‌وه‌نده‌ی تر گه‌وره‌تر بووه‌و کرێی خانوو هه‌ر ناویری با‌سی بکه‌ی، بۆیه‌ ئیستا رێژه‌یه‌کی زۆری جیا‌بوونه‌وه‌ له‌دادگا به‌هۆی شوینی نی‌شته‌جێ بوونه‌وه‌یه‌.

- کێشه‌ لا‌وان: لا‌وان قوربانی‌هه‌کی ترن له‌و قوربانی‌هه‌ی که‌به‌ده‌ست هاتنی ئه‌م ئه‌م خیزانه‌ عه‌ره‌بانه‌وه‌ ده‌نالین، چونکه‌ گه‌وره‌ترین کێشه‌ی لا‌وان ئه‌وه‌یه‌ که‌موچه‌یان که‌مه‌و نا‌توانن شوینی نی‌شته‌جێبوون دا‌بین بکه‌ن و خیزان پیکه‌وه‌ بنین، ئه‌گه‌ر خیزانی‌شیا‌ن پیکه‌وه‌نا چۆن ما‌ل دا‌بنین و چۆن ب‌توانن ژیا‌نی رۆژانه‌ی خۆیان و خیزانیان دا‌بین بکه‌ن، بۆیه‌ زۆربه‌ی لا‌وان ما‌نیا‌ن گرتوو له‌پیکه‌وه‌ نانی خیزان و زۆربه‌یان په‌نا ده‌بن بۆ کۆچ و به‌ره‌و و لا‌تانی ئه‌وروپا کۆچ ده‌که‌ن، یه‌کێک له‌قا‌خچه‌یه‌کانی یۆنان وتی: ئیستا کۆچی لا‌وانی کورد به‌ره‌و هه‌نده‌ران وه‌ک سا‌لانی 94-95 لی‌ها‌توو، ئه‌مجا‌ره‌یان لا‌وان ته‌نها کوره‌کانیا‌ن نا به‌لکو که‌چه‌کانیش وه‌ک کوران به‌ریگای قا‌چاخ به‌ره‌و هه‌نده‌ران ده‌رۆن، له‌کاتی‌کدا به‌رۆشتنی ئه‌مان گه‌وره‌ترین کێشه‌ دروست ده‌بیت، ئه‌ویش نه‌مانی گه‌نج و لا‌و ده‌ستی کار له‌کوردستاندا و جیگرتنه‌وه‌ی ئه‌وان به‌عه‌ره‌بی نا‌وه‌راست و خوارووی عیراق.

- ژیرخانی ئابوری: له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌و عه‌ره‌بانه‌ی که‌دینه‌ کوردستان زۆربه‌یان خا‌وه‌ن سه‌رمایه‌ن و دین سه‌رمایه‌کانیا‌ن له‌کوردستاندا ده‌خه‌نه‌ گه‌ر، رهنگه‌ ئه‌مه‌ له‌لایه‌که‌وه‌ سو‌دیکی با‌شی هه‌بیت، به‌لام له‌لایه‌کی تره‌وه‌ گه‌وره‌ترین زه‌ره‌ر به‌ژیرخان و سه‌رمایه‌ی ئابوری ده‌گه‌یه‌نیت چونکه‌ له‌دا‌هاتو‌دا وای لی‌دیت سه‌رمایه‌و با‌زارمان به‌ده‌ست عه‌ره‌به‌کانه‌وه‌ ده‌بیت و له‌کۆنترۆلی حکومه‌تی هه‌رێم ده‌رده‌چیت.

- لایه‌نی ره‌وشتی: ده‌کری‌ت بلی‌م ئه‌مه‌ ترسناکترین لایه‌نه‌ که‌ده‌مه‌و‌یت به‌روونی شیکه‌مه‌وه‌، پێش پرۆسه‌ی رزگارکردنی عیراق، شاره‌ کوردیه‌کان هه‌موو جو‌ره‌ ئامی‌ریکی ته‌کنه‌لوژی پێشکه‌وتووی به‌خۆیه‌وه‌ بینه‌وه‌و ها‌ولاتی کورد به‌کاری هینا‌وه‌ ده‌کری‌ بلی‌م له‌ 90%ی به‌شی‌وه‌یه‌کی ته‌ندروست ئه‌و ئامی‌رانه‌یان به‌کار هینا‌وه‌ به‌بێ ئه‌وه‌ی شتیکی زۆر زه‌قی بیره‌وشتی له‌کوردستاندا ده‌رکه‌وتبیت، ئه‌گه‌ر هه‌ش بووبیت به‌شی‌وه‌ی تا‌ک و ته‌را بووه‌، هه‌ر له‌سه‌ته‌لا‌یت و کۆمپیوته‌رو ئینته‌رنیت و مۆبا‌یل و هاندی کامی‌رای هه‌مووی له‌به‌ر ده‌ستا‌ بووه‌، به‌لام له‌پاش پرۆسه‌که‌وه‌ له‌گه‌ل هاتنی عه‌ره‌به‌کان، دیارده‌یه‌کی زۆر ترسناک و نا‌دروست له‌کۆمه‌لگه‌که‌ماندا سه‌ری هه‌لدا‌وه‌ که‌به‌هه‌یج شی‌وه‌یه‌ک له‌گه‌ل که‌سایه‌تی و خوره‌شت و کلتوری ها‌ولاتی کورد یه‌ک نا‌گری‌ته‌وه‌، ئه‌ویش دیارده‌ی به‌ربلا‌وی له‌شفرۆشی و تۆری له‌شفرۆش به‌شی‌وه‌یه‌کی به‌رچا‌و و به‌ربلا‌و بلا‌وکردنه‌وه‌ی سیدی و کورته‌ فیلمی سی‌کیسی به‌هۆی مۆبا‌یله‌کانیا‌نه‌وه‌، به‌دلنیا‌ییه‌وه‌ ئه‌مه‌ ته‌نها له‌کلتوری ده‌شته‌کی عه‌ره‌ب و که‌سایه‌تی نا‌ته‌ندروستی

بهکاتی ناوهندی ئه‌وروپا 30-8-2006 19:00

عه‌ره‌بدا يه‌کانگير ده‌بیت، ئیستا به‌کوّمه‌ل تۆری له‌شفرۆشی ژن و کچی عه‌ره‌ب ده‌هینه کوردستان و کاربان پپوه ده‌که‌ن و پاش ماوه‌یه‌ک ئه‌وانه ده‌به‌نه‌وه‌و کوّمه‌لیکی تر دین و رۆژانه ئه‌مه کاربانه، سه‌رباری بلاوکردنه‌وه‌ی ئه‌و کورته فیلمانه به‌هۆی مۆبايله‌وه‌و بۆ دۆزینه‌وه‌ی مشتهری و خۆپیشاندانان به‌رووتی بۆ موشته‌ریه‌کانیان به‌رزکردنه‌وه‌ی نرخیان، که‌وای کردوو ده‌یارده‌یه‌کی زۆر دزیو له‌نیو لاواندا بلاویۆته‌وه‌ لاوانی کورد به‌ره‌و لادان ده‌به‌ن، سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی که‌چه‌نده‌ها کچی کورد له‌خشته ده‌به‌ن و کاری سیکسیان له‌گه‌ل ده‌که‌ن و پاشان فیلمه‌کانیان بلاو ده‌که‌نه‌وه، که‌ئه‌مه‌ش له‌گه‌ل کلتور و ره‌وشتی که‌سایه‌تی کوردی یه‌ک ناگریته‌وه‌و پپیان قبول ناگرۆ و ناچار ئه‌و کچانه‌یان ده‌کوژن، بۆ سرینه‌وه‌ی ئه‌و له‌که‌یه، چه‌نده‌ها نمونه‌ی زیندوشمان هه‌یه که‌له‌شاره‌کانی هه‌لیرو سلیمان و ده‌وک رویان داوه‌و پاشان کچه‌کان کوژراون.

له‌کو‌تايدا ده‌مه‌ویت نه‌ک ته‌نها به‌ناوی خۆمه‌وه به‌لکو به‌ناوی لاوان و ئه‌و کچانه‌ی بوونه‌ته قوربانی و هه‌موو ئه‌و که‌سانه‌ی ئه‌م کیشه‌یه‌ بۆته خه‌میکی گه‌وره بۆیان، داوا له‌سه‌روکی عیراق و سه‌روکی هه‌ریم و سه‌روکی حکومه‌ت ده‌که‌ین که‌ئاوریکی جدی له‌م دیارده کیشه‌یه‌ بداته‌وه‌و به‌جدی ریگا چاره‌ی گونجاویان بۆ بدۆزیته‌وه‌و بریارو راسپارده‌ی توند ده‌ربکات و سانسۆر له‌سه‌ر هاتنه‌ ناوه‌وه‌ی عه‌ره‌بی ناوه‌راست و خوارووی عیراق دابنیت ئه‌ویش به‌هۆی:

هه‌ر هاوالاتیه‌کی عه‌ره‌ب مۆله‌تی ره‌سمی وه‌ربگریت له‌ئاسایشی هه‌ریم، ئه‌گه‌ر بۆ گه‌شت و گوزاریش هاتبیت. چاودی‌ری بکری‌ن.

بریاریک ده‌ربجیت که‌هه‌یچ هاوالاتیه‌کی به‌ره‌گه‌ز عه‌ره‌ب بۆ نه‌بیت خانوو مۆلک له‌شاره کوردیه‌کان بکری‌ن.

هه‌موو عه‌ره‌بی‌ک که‌دبته کوردستانه‌وه یه‌کی‌ک پشنگیری بکات و بیناسیت و ناویشانی شوینی نیشته جی بوونی لئ وه‌ربگریت، بۆ ئه‌وه‌ی دله‌یا بن که‌تیرۆریست نین یاخود سه‌ر به‌گروپیک تیرۆریستی نین، له‌پیناواراستنی ئاسایشی حکومه‌تی هه‌ریمدا.

که‌سانی گومان لیکراو که‌شکی ئه‌وه‌یان لئ ده‌گریت که‌بۆ کاری به‌دره‌وشتی و له‌شفرۆشی دینه کوردستانه‌وه ریگیان لئ بگریت، چونکه ده‌بنه هۆی تیکدانی ره‌وشتی و بلاوکردنه‌وه‌ی چه‌نده‌ها نه‌خۆشی به‌هۆی نه‌بوونی چاودی‌ری ته‌ندروستی‌ه‌وه.